

Przedmiotowy system oceniania z matematyki w Publicznym Gimnazjum w Rzeczy Długiej

Założenia Przedmiotowego systemu oceniania (PSO) są zgodne z:

- ustawą o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572, z póź. zm.),
- rozporządzeniem MEN z 10 czerwca 2015 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2015r. poz. 843),
- zasadami Wewnątrzszkolnego systemu oceniania w Publicznym Gimnazjum w Zespole Szkół w Rzeczy Długiej.

Ocenianie ma na celu:

- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- umożliwienie nauczycielowi doskonalenie metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Oceniane obszary aktywności ucznia:

- rozumienie pojęć matematycznych i znajomość definicji,
- znajomość i umiejętność stosowania poznanych twierdzeń,
- stosowanie wiedzy w sytuacjach praktycznych,
- poprawność rachunkowa,
- znajomość i stosowanie algorytmów działań,
- logiczne rozumowanie,
- formułowanie wniosków, uogólnianie,
- poszukiwanie, porządkowanie informacji pochodzących z różnych źródeł oraz prezentacja wyników w odpowiednich formach,
- posługiwanie się językiem matematycznym i symboliką,
- aktywność i pracowitość ucznia na lekcji,
- sprawność manualna i wyobraźnia przestrzenna,
- udział w konkursach,
- praca w grupach i własny wkład pracy ucznia,
- praca metodą projektu.

Przedmiotem oceny na lekcjach są:

- wiadomości, systematyczne i samodzielne odrabianie prac domowych.
- umiejętności,
- aktywność na lekcji,
- wysiłek wkładany przez ucznia,
- udział ucznia w projekcie edukacyjnym.

Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności:

- prace klasowe,
- sprawdziany,
- kartkówki ,
- testy diagnostyczne,
- odpowiedzi ustne,
- aktywność,
- prace domowe,
- prace długoterminowe (referaty, pomoce dydaktyczne),
- projekty edukacyjne,
- formy manualne,
- wyniki w konkursach matematycznych.

Praca klasowa (zadanie klasowe):

Praca samodzielna ucznia na lekcji (45 min) w formie pisemnej obejmująca wiadomości i umiejętności dotyczące jednego działu (szeroki zakres i różnorodność zadań, oceny 1-6). Są one oceniane zgodnie z następującymi kryteriami procentowymi:

0% - 34%	niedostateczny
35% - 49%	dopuszczający
50% - 70%	dostateczny
71% -89%	dobry
90% - 100%	bardzo dobry
90% + zadanie dodatkowe	celujący

Nauczyciel w zależności od stopnia trudności pracy pisemnej, ma prawo użycia innej skali niż powyższa.

Uczniom z deficytami rozwojowymi posiadającymi opinię z poradni psychologiczno - pedagogicznej nauczyciel obniża skalę procentową w zależności od stopnia dostosowania wymagań edukacyjnych.

Sprawdzian:

Samodzielna, pisemna praca ucznia na lekcji (20-30 min) obejmująca wiedzę i umiejętności w danym dziale (wąski zakres - z kilku lekcji, oceny 1-5).

Kartkówka:

Samodzielna, pisemna praca ucznia na lekcji (10-15 min) obejmująca wiedzę i umiejętności w danym dziale (wąski zakres - maksymalnie z trzech ostatnich lekcji, oceny 1-5) lub sprawdzenie ostatniej pracy domowej.

Standaryzowane testy zewnętrzne:

- trzy prace kontrolne sprawdzające postępy ucznia w nauczaniu matematyki - *Sesje z plusem*, przeprowadzane: na początku roku szkolnego, pod koniec pierwszego okresu i pod koniec roku szkolnego,
- próbne i właściwy egzamin gimnazjalny,
- inne dostępne w danym roku szkolnym testy diagnostyczne.

Każdy test będzie podlegał ocenie (1-6). Ocena z badania wyników nie może obniżyć oceny z przedmiotu wynikającej z ocen bieżących, ma wspomagać nauczyciela w wystawieniu uczniowi oceny śródrocznej i rocznej.

Odpowiedzi ustne:

Są krótką formą sprawdzenia wiedzy i umiejętności ucznia z trzech ostatnich lekcji oraz na lekcji powtórzeniowej z ostatniego działu.

Ocenie podlega umiejętność udzielania odpowiedzi ustnych na pytania postawione przez nauczyciela (język danego przedmiotu, umiejętność wnioskowania, uogólniania, uzasadniania, analizowania tematu czy zadania, zawartość rzeczowa, formułowanie spostrzeżeń, wyrażania sądów, trafność doboru metod rozwiązania danego zagadnienia). Dodatkowe pytania naprowadzające wpływają na obniżenie oceny.

Aktywność:

Aktywność na lekcji nagradzana jest „plusami”. Za pięć zgromadzonych plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, za cztery - dobrą, natomiast trzy lub dwa znaki plus mogą być zamienione na ocenę odpowiednio dostateczną lub dopuszczającą tylko na wyraźną prośbę ucznia.

Przez aktywność na lekcji rozumiemy:

- częste zgłaszanie się i udzielanie poprawnych odpowiedzi,
- rozwiązywanie zadań dodatkowych w czasie lekcji i w domu,
- aktywna pracę w grupach,
- wykonanie potrzebnej na lekcję pomocy dydaktycznej.

Plusy za aktywność zliczane są w danym okresie (nie przechodzą na drugi okres). Plusy odnotowywane są w zeszycie prowadzonym przez nauczyciela.

Prace domowe:

Prace domowe rozwiązywane przez uczniów podlegają kontroli i ocenieniu. Mogą być sprawdzane w następujący sposób:

- wybiórczo na ocenę podczas lekcji (rozwiązane na tablicy z wyjaśnieniem),
- poprzez głośne odczytanie przez ucznia,
- wspólnie z całą klasą.

Brak pracy domowej, nie zgłoszony nauczycielowi jest równoznaczny z oceną niedostateczną.

Prace długoterminowe (referaty, pomoce dydaktyczne):

Dodatkowe prace wykonane przez uczniów, przy ocenie których brany jest pod uwagę przede wszystkim wkład pracy i różnorodność źródeł informacji, wizualizacja, staranność, zaangażowanie ucznia itp.

Projekty edukacyjne:

Projekty edukacyjne mają m.in. na celu wdrażanie uczniów do pracy zespołowej, pogłębianie ich wiedzy, doskonalenie umiejętności korzystania z różnorodnych źródeł wiedzy, zwiększenie wiary w własne możliwości. Przy ocenie ucznia uczestniczącego w projekcie edukacyjnym, brany będzie pod uwagę jego wkład w realizację projektu, produkt końcowy (wytwór), prezentacja (w zależności od formy). Szczegółowe kryteria oceny projektu są do wglądu w dokumencie *Procedura realizacji projektów edukacyjnych*.

Formy manualne:

- wykonywanie konstrukcji geometrycznych,
- budowanie modeli figur geometrycznych,
- inne pomoce dydaktyczne.

Udział w konkursach:

Konkursy mają na celu motywowanie ucznia do dalszego rozwoju i stwarzają warunki do samodzielnej pracy.

Za udział w konkursie matematycznym i osiągnięcie co najmniej 60% możliwych do uzyskania punktów uczeń otrzymuje bieżącą ocenę bardzo dobrą.

Za bardzo dobre wyniki w konkursie matematycznym (minimum 85% możliwych punktów) uczeń otrzymuje bieżącą ocenę celującą.

Podstawą do wystawienia oceny śródrocznej i rocznej nie jest średnia arytmetyczna.

Przy wystawianiu oceny rocznej i śródrocznej obowiązuje następująca hierarchia ważności ocen:

- oceny z prac klasowych,
- oceny ze sprawdzianów,
- oceny z kartkówek,
- oceny z odpowiedzi ustnych,
- aktywność ucznia na lekcji,
- ocena za udział w projekcie,
- praca pozalekcyjna (konkursy, aktywny udział w zajęciach koła matematycznego),
- wytwory pracy własnej ucznia,
- oceny z prac domowych,
- wyniki z testów zewnętrznych.

Kontrakt z uczniami

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości (przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia).
2. Uczeń ma prawo w ciągu okresu czterokrotnie zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy to zapowiedzianych form pisemnych i testów zewnętrznych). Przez nieprzygotowanie do lekcji rozumiemy: brak zeszytu przedmiotowego, brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych do lekcji. Uczeń ma jednak obowiązek zgłosić nieprzygotowanie nauczycielowi. W przypadku nie zgłoszenia lub piątego z rzędu nieprzygotowania uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
3. Za niewykorzystane „szanse” uczeń jest nagradzany przed końcem okresu (roku szkolnego) w sposób następujący:
 - 4 szanse niewykorzystane – ocena bardzo dobra z odpowiedzi,
 - 3 szanse niewykorzystane – ocena dobra z odpowiedzi lub trzy plusy,
 - 2 szanse niewykorzystane – 2 plusy,
 - 1 szansa niewykorzystana - 1 plus.

4. Praca klasowa jest zapowiadana z tygodniowym wyprzedzeniem, podany jest zakres sprawdzanych umiejętności i wiadomości i poprzedzona jest lekcją powtórzeniową, na której utrwalony jest zakres materiału. Na oddzielnej lekcji następuje poprawa pracy klasowej i omówienie jej wyników.
5. Uczeń nieobecny z przyczyn losowych na pracy klasowej, po powrocie do szkoły, musi ją napisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem (nie przekraczającym dwóch tygodni). Jeżeli był nieobecny w szkole tylko tego dnia, gdy odbywała się praca klasowa - pisze ją na następnej lekcji.
6. Uczeń ma prawo poprawy ocen z prac klasowych (z wyjątkiem testów zewnętrznych, egzaminów próbnych, diagnoz). Poprawa odbywa się w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Uczeń poprawia pracę tylko raz i do dziennika wpisywane są obie oceny i obie mają znaczenie.
7. Sprawdziany są zapowiadane z dwudniowym wyprzedzeniem i podany jest zakres sprawdzanych umiejętności i wiadomości.
8. Uczeń nieobecny z przyczyn losowych na sprawdzianie, po powrocie do szkoły, musi go napisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem (nie przekraczającym jednego tygodnia). Jeżeli był nieobecny w szkole tylko tego dnia, gdy odbywał się sprawdzian - pisze go na następnej lekcji.
9. Uczeń ma prawo poprawy ocen ze sprawdzianu. Poprawa odbywa się w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Uczeń poprawia sprawdzian tylko raz i do dziennika wpisywane są obie oceny.
10. Sprawdziany przechowuje nauczyciel i są do wglądu dla uczniów i ich rodziców do zakończenia zajęć w danym roku szkolnym.
11. Kartkówki nie są zapowiadane.
12. Kartkówka nie jest poprawiana ani pisana w innym terminie przez nieobecnych uczniów, chyba że w uzasadnionych przypadkach nauczyciel zdecyduje inaczej.
13. Sprawdzone i ocenione prace pisemne (prace klasowe, sprawdziany, kartkówki, testy diagnostyczne) uczeń otrzymuje do wglądu podczas lekcji matematyki, natomiast rodzice (prawni opiekunowie) otrzymują je do wglądu w czasie zebrań z wychowawcami lub indywidualnych spotkań z nauczycielem matematyki. Nauczyciel może zdecydować o udostępnieniu prac pisemnych uczniom do domu.

14. Nauczyciel oddaje sprawdzone prace pisemne nie później niż 14 dni od napisania.
15. O przewidywanej śródrocznej lub rocznej ocenie niedostatecznej nauczyciel informuje ucznia oraz jego wychowawcę (a przez niego również rodziców ucznia) na miesiąc przed klasyfikacją.

Ogólne kryteria oceniania wiedzy i umiejętności uczniów gimnazjum z matematyki

Ocenę celujący otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania matematyki w danej klasie,
- potrafi operować pojęciami matematycznymi wykraczającymi poza zakres programu,
- potrafi stosować wiadomości w sytuacjach nietypowych (problemowych),
- operuje twierdzeniami i je dowodzi,
- potrafi oryginalnie, nie szablonowo rozwiązywać zadania nie tylko z obowiązującego programu,
- bierze udział w konkursach i olimpiadach matematycznych na szczeblu wyższym niż szkolny,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, kwalifikując się do finału na szczeblu wojewódzkim, regionalnym albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia,
- wzorowo i aktywnie pracuje.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- w pełnym zakresie opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania matematyki w danej klasie,
- umie klasyfikować pojęcia (definicje i twierdzenia),
- umie analizować i doskonalić swoje rozwiązania,
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnych źródeł wiedzy,
- systematycznie przygotowuje się do zajęć i aktywnie w nich uczestniczy,
- w większości prace klasowe pisze na oceny bardzo dobre,
- systematycznie odrabia prace domowe,
- bierze udział w konkursach matematycznych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności objęte programem nauczania

w danej klasie,

- potrafi przeprowadzić proste wnioski,
- wykazuje samodzielność w rozwiązywaniu podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych, skomplikowane problemy rozwiązuje z pomocą nauczyciela,
- prace klasowe pisze w większości na ocenę dobrą,
- poprawnie posługuje się językiem matematycznym i właściwą terminologią,
- wykazuje duże zainteresowanie i zaangażowanie w przyswajaniu wiedzy,
- systematycznie przygotowuje się do zajęć i bierze w nich aktywny udział,
- systematycznie odrabia prace domowe.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności objęte programem danej klasy,
- potrafi stosować twierdzenia w typowych zadaniach (przykładach),
- potrafi naśladować podane rozwiązania w analogicznych przykładach,
- prace klasowe i sprawdziany pisze na ocenę pozytywną (dostateczną lub co najmniej dopuszczającą),
- wykazuje samodzielność w rozwiązywaniu zasadniczych, podstawowych zagadnień, lub w szczególnych przypadkach z pomocą nauczyciela,
- odrabia prace domowe.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował materiał programowy danej klasy pozwalający na kontynuowanie nauki w następnej klasie,
- potrafi podać przykłady podstawowych pojęć matematycznych, zna ich nazwy,
- zna symbole matematyczne,
- potrafi wskazać dane i szukane w zadaniu,
- wykonuje rysunki do zadań z oznaczeniami,
- wykonuje proste zadania postępując według instrukcji nauczyciela,
- w miarę swoich możliwości odrabia zadania domowe.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował najprostszych wiadomości i umiejętności objętych programem w danej klasie, a braki uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy matematycznej niezbędnej w klasach programowo wyższych,
- wykazuje niezrozumienie podstawowych pojęć i zagadnień,
- nie potrafi rozwiązać podstawowych zadań,
- nie radzi sobie z prostymi problemami,
- nie potrafi skorzystać z pomocy i wskazówek,

- wykazuje całkowity brak zaangażowania w przyswojeniu wiedzy.

Dostosowanie wymagań do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Uczniowie posiadający pisemną opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię PPP. W stosunku do wszystkich uczniów, u których stwierdzono dysfunkcje rozwojowe, zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów. Podstawową zasadą oceniania tej grupy uczniów jest przede wszystkim uwzględnienie wkładu pracy i zaangażowania. Proces oceniania uwzględnia indywidualne możliwości ucznia.

Obniżenie wymagań nie może jednak pominąć minimum zawartego w podstawie programowej.

Uczeń z dysgrafią, czyli brzydkie, nieczytelne pismo:

- dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści,
- wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólnie takie same jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne, np. w przypadku gdy nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytac go ustnie z wyznaczonego zakresu materiału,
- nie oceniamy czytelności rysunków, estetyki wykonywanych konstrukcji geometrycznych, a jedynie ich poprawność.

Uczeń z dysleksją, czyli z trudnościami w czytaniu przekładającymi się niekiedy także na problemy ze zrozumieniem treści

Formy, metody, sposoby dostosowań:

- naukę nowych twierdzeń, definicji, wzorów rozkłada się w czasie, z częstym przypominaniem i utrwalaniem,
- nie wrywa się ucznia do natychmiastowej odpowiedzi, przygotowuje go wcześniejszą zapowiedzią do odpowiedzi ustnej,
- w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych następuje sprawdzanie, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udziela się dodatkowych wskazówek,

- w czasie sprawdzianów zwiększa się limit czasu na rozwiązanie zadań (można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania),
- uwzględnia się trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr,
- materiał sprawiający trudność utrwała się dłużej, dzieląc na mniejsze partie,
- ocenia się tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny, co może wynikać z pomyłek rachunkowych,
- ocenia się pozytywnie, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna, gdyż uczniowie dyslektyczni często prezentują styl dochodzenia do rozwiązania niedostępny innym osobom, będący na wyższym poziomie kompetencji.

W przypadku ucznia z deficytami rozwojowymi, popartymi opinią poradni, stosuje się następujące metody ułatwiające opanowanie materiału:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie,
- podawanie poleceń w prostej formie ustnej lub pisemnej,
- unikanie trudnych i bardzo abstrakcyjnych pojęć,
- częste odwoływanie się do konkretności (np. graficzne przedstawianie treści zadania),
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- szerokie stosowanie zasady pogłębienia,
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie,
- ukierunkowanie i naprowadzanie w myśleniu, nawiązując do codziennych sytuacji życiowych,
- stała kontrola ucznia w trakcie samodzielnej pracy; w razie potrzeby udzielanie pomocy i wyjaśnień, mobilizowanie do wysiłku i ukończenia zadania,
- zwiększenie ilości czasu i powtórzeń dla przyswojenia danej partii materiału.

Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Sposoby dostosowania:

- dostosowanie poziomu trudności zadań szkolnych i domowych do indywidualnych możliwości ucznia (umiarkowana ilość zadań z uwzględnieniem stopniowania trudności),
- dzielenie materiału na mniejsze części, aby ułatwić ich zapamiętanie i odtworzenie,
- niewyrywanie do nagłych odpowiedzi, szczególnie z odległych partii materiału,
- w miarę możliwości odrębne instruowanie ucznia,
- prosta konstrukcja poleceń ustnych i pisemnych; po upewnieniu się, że zostały dobrze zrozumiane, a w razie potrzeby dodatkowe wyjaśnianie,

- utrwalanie zdobytych wiadomości i umiejętności poprzez częste ich powtarzanie i przypominanie,
- wydłużanie czasu wykonywanych zadań, ćwiczeń,
- stała kontrola dziecka w trakcie samodzielnej pracy; w razie potrzeby udzielenie pomocy i wyjaśnień, mobilizowanie do wysiłku i ukończenia zadania,
- wydłużanie czasu na odpowiedzi ustne i samodzielne prace pisemne, w czasie których należy podchodzić do ucznia, upewniać się czy nie wymaga pomocy,
- udzielanie wskazówek podczas wypowiedzi ustnych w doborze słownictwa, naprowadzanie poprzez pytania pomocnicze,
- nieustanne motywowanie ucznia do dalszych działań poprzez pochwały, zachęty, nagrody,
- stosowanie pozytywnych wzmocnień społecznych; pochwała nawet za drobne osiągnięcia, zauważanie i docenianie wysiłku wkładanego w wykonywanie zadań,
- tworzenie atmosfery życzliwości i bezpieczeństwa, dbanie o prawidłowe relacje z rówieśnikami.

Uczeń słabowidzący

Zakres dostosowania będzie obejmował:

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie, zapobiegające odblaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna; zapewnienia właściwego oświetlenia i widoczności,
- udostępnianie tekstów - w razie potrzeby w wersji powiększonej,
- podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska,
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związaną z zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową, wydłużenia czasu na wykonanie określonych zadań,
- w geometrii - wprowadzanie uproszczonych konstrukcji z ograniczoną do koniecznych liczbą linii pomocniczych i konstrukcji geometrycznych wykonywanych na kartkach większego formatu niż zwykła kartka,
- częste upewnianie się, czy uczeń dobrze widzi w celu słownego sprawdzenia i uzupełnienia trafności doznań wzrokowych.

Uczeń słabosłyszący

Zakres dostosowania będzie dotyczył:

- podawania prostych informacji w formie pisemnej, wzbogacania poleceń symbolem, ilustracją lub symbolem wyuczonym,
- sytuowanie nauczyciela mówiącego do całej klasy w pobliżu dziecka, ze zwróceniem twarzy w jego stronę,
- wydłużania czasu na podjęcie decyzji, udzielenia odpowiedzi czy wykonania zadania,
- dbania o spokój i ciszę w klasie; w miarę możliwości eliminowanie zbędnego hałasu,
- używania na lekcji jak najczęściej pomocy wizualnych i tablic,

- pomocy przy organizowaniu warsztatu pracy poprzez wskazywanie właściwych metod.

Uczeń z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją

Zakres dostosowania będzie dotyczył:

- dostosowania tempa pracy do możliwości ucznia,
- niewywoływania do tablicy, jeśli ma trudności z poruszaniem się,
- udostępniania dodatkowych materiałów, notatek ksero,
- umiejscowienia ucznia w klasie w ławce zapewniającej komfort i łatwe dojście do niego;

przy afazji:

- tworzenia spokojnej atmosfery w trakcie wypowiedzi ustnych,
- wydłużania czasu odpowiedzi ustnej,
- uwzględniania problemów z wymową i artykulacją w czasie wypowiedzi,
- umożliwiania uzupełnienia wypowiedzi ustnej zapisem,
- monitorowania poziomu rozumienia toku lekcji poprzez częste bezpośrednie zwracanie się do ucznia,
- stwarzania okazji do osiągnięcia sukcesów na forum klasy,
- umożliwiania zastąpienia sprawdzania wiedzy sposobem werbalnym w sposób pisemny,
- motywowania do wypowiadania się, niepospieszania w czasie wypowiedzi,
- wspierania ucznia podczas czytania, pisania, udzielania pomocy w wyszukiwaniu i korekcie błędów,
- nagradzania wysiłku pochwałą.

Uczeń z ADHD

Sposoby dostosowania:

- posadzenie ucznia z dala od okna, ze spokojnym uczniem,
- nie zniechęcanie i nie dyskwalifikowanie za pierwszą złą odpowiedź,
- nieodpytywanie w stanie silnego pobudzenia,
- wyznaczanie uczniowi konkretny cel i działanie,
- dzielenie zadania na mniejsze możliwe do zrealizowania etapy,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- wydawanie jasno sprecyzowanych poleceń (na raz tylko jedno polecenie),
- skracanie zadania poprzez dzielenie ich na mniejsze polecenia cząstkowe,
- sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzonego materiału,
- dzielenie dłuższych sprawdzianów na części,
- wydłużanie czasu odpowiedzi,

- przypominanie o terminach sprawdzianów,
- utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami.